

Stanley: 'Not forever' in Warmenhuizer greppel

27/5-84

WARMENHUIZEN - „My boys' dacht ik, toen ik daar bij die steen stond. Na al die jaren besefte ik plotseling weer dat ik in één nacht vijf vrienden verloor. My boys." Voor Thomas C. Stanley (72), in de Tweede Wereldoorlog als schutter werkzaam op een Manchester bommenwerper, herleefden afgelopen zaterdag pijnlijke oorlogsherinneringen.

Bij de onthulling van een monument voor de vijf gesnevelde Engelsen van het bij Warmenhuizen neergestorte vliegtuig, was Stanley, als enige overlevende, aanwezig. Warmenhuizen revisited.

Warmenhuizen schrok wakker in de nacht van 25 op 26 maart 1942. De oorlog duurde al twee jaar. Het gebrom van overvliegende bommenwerpers was gewoon geworden, maar dit keer voltrok zich, pal boven de kleine dorpsgemeenschap, een hevige luchtgevecht. Een Duitse jager en een Manchester bommenwerper bestookten elkaar.

Haastig naar buiten geznelde nieuwsgierigen konden nog net zien hoe het Engelse toestel vlam vatte en explodeerde. Brandende brokstukken kwamen even ten oosten van het dorp naar beneden.

Samen met een vriend begaf de jonge dokter, R. C. Posthuma, zich in een klein bootje terstond naar de plaats waar het brandende wrak zich ongeveer moest bevinden. Ook de Duitsers zochten intussen naarstig naar overlevenden. Bij een meertje, aan de oostgrens van Warmenhuizen, ging Posthuma het land op.

„Eerst zag ik helemaal niets, alleen nog wat vlammen, maar plotseling hoorde ik rachtjes fluiten. Dat was Tom," vertelt de arts, die nu in Schagen woont. Thomas Stanley is deze dagen gast bij het echtpaar Posthuma.

Zwaar gewond

Stanley, die zich met een parachute had weten te redden, was zwaar gewond. Vlak voor zijn noodsprong hadden Duitse kogels zijn schouder, borst en dijbeen geraakt. Zijn gezicht was vreselijk toetgetakeld doordat hij na de sprong nog in aanraking kwam met één van de vleugels van het brandende vliegtuig. Ernstig kijkend laat de kleine grijze Engelman zien waar de kogels zoveel jaar geleden naar binnen drongen.

„Mijn gezicht is gelukkig weer bijgetrokken, alleen word ik 's ochtends nog wel eens wakker met een scheve neus," grapt hij

onverwacht, terwijl hij de punt van zijn neus onwaarschijnlijk ver richting oor drukt. Wijzend naar zijn gastheer vervolgt hij, opnieuw serieus: „Maar hij heeft mijn leven gered. Als ik hem niet was tegengekomen, had ik 'forever' in die greppel gelegen."

Dokter Posthuma en een oudere arts uit Warmenhuizen verzorgden Toms wonden. Kort daarna verschenen Duitse soldaten om de Engelse militair in krijgsgevangenschap te nemen. Stanley vertelt dat hij in het korte tijdsbestek voor zijn aanhouding een vruchtbaar gesprek voerde met de beide artsen. Tom bracht hoopvol nieuws.

Posthuma: „Volgens de Duitse propaganda ging het verschrikkelijk slecht in Engeland. Het land was platgebombardeerd en de mensen kwamen om van de honger. We waren heel blij toen Tom vertelde dat in Engeland weinig last werd ondervonden van de oorlog en dat er genoeg te eten was. Dat gaf ons wat perspectief."

Duitsers

De Duitsers brachten Tom naar het ziekenhuis in Alkmaar en later naar Amsterdam. Toen hij weer enigszins was opgeknappt, werd hij overgebracht naar het krijgsgevangenenkamp Stalag in het oosten van Duitsland. De rest van de oorlog was hij daar assistent-verpleger in de ziekenboeg.

In juli 1945 keerde hij terug naar Engeland. Tot op de dag van vandaag woont hij als burger in Liverpool. Hij werkte tot zijn vijftienvestigste als monteur bij een staalfabriek.

„Eigenlijk heb ik nooit meer over de oorlog gepraat. Ik dacht nog wel eens aan de bewuste nacht en ook aan die vriendelijke

Thomas Stanley verloor als bemanningslid van een bommenwerper op een nacht vijf goede vrienden.

jonge dokter, maar ik haalde geen herinneringen op. In Engeland is de oorlog ook veel minder door iedereen beleefd. Hier in Nederland merk ik dat veel mensen behoefte hebben om over de oorlogstijd te praten. Voor het eerst doe ik het nu ook", zegt Stanley, blij dat zijn gastheer en gastvrouw behoorlijk Engels spreken.

Via de opsporingsdienst van het Nederlandse leger werd Stanley met veel moeite in Liverpool achterhaald. „Op een dag zag ik een advertentie in de Liverpool Echo, mijn dagblad, en ik kon mijn ogen niet geloven. Of ik, Thomas Stanley die in 1942 was neergestort bij Warmenhuizen in Nederland, contact op wil-

de nemen met die opsporingsdienst. Ik kreeg een uitnodiging voor de onthulling van het monument."

Stanley ging niet direct op de uitnodiging in. De behoefte om dat grijze verleden op te halen, had zich nooit bij hem aangediend. „Ik zag er een beetje tegenop en toen ik daar bij dat monument stond, raakte ik ook behoorlijk 'upset'. Het besluit om toch te gaan, nam ik vooral omdat ik die jonge dokter nog eens wilde zien. Ik ben blij met zijn vriendschap."

● JANNEKE VONKEMAN